অধ্যায় ১২ ঃ ভাৰতবর্ষৰ পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচী

অধ্যায় গাঁথনি

১২.১ উদ্দেশ্য
১২.২ পৰিচয়
১২.৩ পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ ধাৰণা
১২.৩.১ পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ
১২.৩.২ ভাৰতবর্ষত পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ বিকাশ
১২.৪ পৰিয়াল কল্যাণৰ বিভিন্ন আঁচনিসমূহ
১২.৫ পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচী প্ৰয়োগৰ প্ৰধান কৌশলসমূহ
১২.৫.১ ভাৰতবর্ষত পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচী প্ৰয়োগৰ কিছুমান সফলতা
১২.৫.২ পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীত অর্থ নিয়োজন
১২.৬ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ
১২.৭ অধিক জানিবলৈ
১২.৮ অগ্রগতিৰ খতিয়ান
১২.৯ আৰ্হি প্ৰশ্ন

১২.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনি -

- পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ সংজ্ঞা দিব পাৰিব
- পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ উদ্দেশ্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব
- পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ বিভিন্ন আঁচনিসমূহ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব আৰু
- ভাৰতবষৰ পৰিয়াল কল্যাণ আঁচনিৰ বিকাশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব।

১২.২ পৰিচয়

পৰিয়াল হৈছে সমাজৰ প্ৰধান চাবি কাঠি। পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যৰ মাজত নিবিড় সম্পৰ্ক থাকে। কিন্তু পৰিয়ালত কিছুমান দিশে প্ৰভাব পেলায়। সময়ৰ লগে লগে পৰিয়ালৰ প্ৰচলিত ভূমিকাৰো পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। শিক্ষা, স্বাস্থ্য, পুষ্টি, নিয়োগ, দাৰিদ্ৰতা, উদ্বিগ্নতা, অসুৰক্ষিত, বিশুদ্ধ খোৱা পানী ইত্যাদিবোৰ কাৰকে পৰিয়ালৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলায়। পৰিয়াল কল্যাণ আঁচনি পৰিয়ালৰ গুণগত জীৱন ধাৰণৰ সৈতে জড়িত আৰু ই সৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণা দিয়ে। পৰিয়াল কল্যাণ পৰিকল্পনাৰ প্ৰধান গুৰুত্ব হৈছে সৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণা বিকাশৰ জৰিয়তে জনসংখ্যাৰ হাৰ হ্ৰাস কৰা। গুণগত জীৱন ধাৰণৰ ক্ষেত্ৰত সৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণা গুৰুত্বপূৰ্ণ।

১২.৩ পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ ধাৰণা

পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচী হৈছে জন্ম নিয়ন্ত্রণৰ পৰিকল্পনা আৰু সমগ্র পৰিয়ালৰে স্বাস্থ্যৰ কল্যাণ কৰা। এই কাৰ্যসূচীৰ উপযুক্ত প্রয়োগৰ বাবে ৰাজ্যসমূহে কেন্দ্রীয় চৰকাৰৰ পৰা ১০০% সাহায্য লাভ কৰে। পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীসমূহক ভাৰত চৰকাৰৰ নীতি আৰু কাৰ্যৰ দ্বাৰা পৰিচালিত কৰা হয় আৰু ইয়াৰ অর্থ চৰকাৰে বহন কৰে। ভাৰতবর্ষ হৈছে পৃথিৱীৰ ভিতৰতে প্রথম দেশ যিয়ে ১৯৫১ চনতে পৰিয়াল কল্যাণ আঁচনিৰ ঘোষণা কৰি জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ হাৰ হ্রাস কৰিব বিচাৰিছিল। পৰিয়াল কল্যাণ বিভাগে পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচী প্রয়োগৰ বাবে বিভিন্ন কার্য হাতত লৈছিল যাৰ দ্বাৰা সন্তান জন্ম দিব নিবিচৰা মহিলাসকলৰ দায়িত্ব লৈ তেওঁলোকৰ প্রয়োজন পূৰণ কৰিব বিচাৰিছিল। ১৯৯৭ চনত, ভাৰতবর্ষই পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ কৌশলসমূহক জন্ম আৰু শিশু স্বাস্থ্যলৈ (নৱম পঞ্চম বার্ষিক পৰিকল্পনা) পৰিৱর্তন কৰিছিল। পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ প্রধান দিশবোৰ হৈছে—

- পৰিয়াল পৰিকল্পনাৰ তথ্য, পৰামর্শ আৰু সেৱাৰে মহিলাসকলক স্বাস্থ্য সন্মতভাৱে শিশু জন্মত সহায় কৰা।
- মহিলাসকলক স্বাস্থ্যসন্মত প্রসৱ, প্রসৱৰ পিছত শিশু আৰু মাতৃৰ স্বাস্থ্যৰ যত্ন আৰু প্রসৱৰ সময়ত ল'বলগীয়া চিকিৎসাৰ বাবে শিক্ষা প্রদান কৰা।
- নৱজাতকৰ স্বাস্থ্যৰ যত্ন আৰু বেমাৰৰ প্রতিষেধক প্রদান।
- যৌনৰোগ সংক্রমণৰ চিকিৎসা আৰু প্রতিকাৰ।

সাধাৰণতে আমি ক'ব পাৰো যে পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচী কেৱল জন্ম নিয়ন্ত্রণৰ সৈতে জড়িত নহয়। ই পৰিয়ালৰ সমগ্র বিকাশ যেনে অর্থনৈতিক দিশ, মাতৃ আৰু শিশুৰ উপযুক্ত স্বাস্থ্য ইত্যাদিৰ সৈতে জড়িত। আমাৰ দেশৰ মহিলাৰ স্থান যোৱা পঞ্চাচ বছৰৰ পৰাহে পৰিৱর্তন ঘটিছে। মহিলাসকলৰ এই পৰিৱর্তনশীল ভূমিকাই পৰিয়ালসমূহতো পৰিৱর্তন ঘটাইছে। বর্দ্ধিত শিশুৰ সংখ্যাই মহিলাৰ নিয়োগৰ ক্ষেত্রতো প্রভাৱ পেলায়। মহিলাসকলৰ শিক্ষণ পৰিয়ালৰ পৰিৱেশৰ দ্বাৰা প্রভাৱিত হয়।

১২.৩.১ পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ

পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ প্রধান উদ্দেশ্য হৈছে জনসংখ্যা বৃদ্ধি স্থবিৰ কৰা আৰু গুণগত স্বাস্থ্য সেৱা যেনে প্রতিষেধক টীকা শিশু আৰু গর্ভৱতী মাতৃ উভয়কে প্রদান কৰা।

- স্বেচ্ছামূলকভাৱে সৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণা গ্রহণত সুবিধা দিয়া।
- ব্যৱধান ৰক্ষা পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰ কৰা।
- বিবাহিত পুৰুষ মহিলাসকলক জন্ম নিৰোধক লাভৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- গুণগত প্রসৱ সম্ভৱ কৰি তোলা আৰু জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণ কৰা, জন্ম আৰু শিশু

স্বাস্থ্য কাৰ্যসূচী প্ৰত্যেক ৰাজ্যতে সাম্প্ৰদায়িক প্ৰয়োজন ভিত্তিকভাৱে প্ৰয়োগ কৰা।

১২.৩.২ ভাৰতবৰ্ষত পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ বিকাশ

১৯৬০ চনত আমাৰ দেশত তিনিটা শিশুৰ পৰিয়ালক গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। কিন্তু ৭০ দশকত এটা জনপ্ৰিয় শ্লগান আছিল 'দো য়া তিন বচ্'। এই শ্লগানে ভাৰতীয় জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধিত বিশেষ প্ৰভাৱ দেখুৱাব পৰা নাছিল। সেইবাবে ৮০ দশকত দুটা শিশুৰ ধাৰণাক প্ৰবৰ্তন কৰা হৈছিল, ল'ৰা হওঁক বা ছোৱালীয়ে হওঁক। তাৰোপৰি এইটো কোৱা হৈছিল যে দ্বিতীয় শিশুটো তিনি বছৰৰ ব্যৱধানত হ'ব লাগিব।

ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ সময়ছোৱাত ঃ

ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ সময়ত, ইয়াৰ স্বাস্থ্য সেৱাৰ ব্যৱস্থা প্ৰধানকৈ চহৰকেন্দ্ৰিক আৰু নিৰ্মূলকৰণ বিধৰ আছিল। স্বাস্থ্যৰ চিনাক্ত কৰা আৰু পৰিচালনাৰ সেৱা সীমিত আছিল আৰু দুখীয়া লোকসকলে তেনে সেৱা লাভ কৰিব পৰা নাছিল। জনসংখ্যাৰ বেছি ভাগ লোক প্ৰধানকৈ দুখীয়া লোকসকলে চিকিৎসা আৰু স্বাস্থ্য যত্নৰ সেৱা লাভ কৰিব পৰা নাছিল। তেওঁলোকৰ মাজত অকাল মৃত্যু আৰু মৃত্যুৰ হাৰ অধিক আছিল। বেছি মহিলাই অবৈধভাৱে গৰ্ভপাত কৰি মৃত্যু মুখত পৰিছিল, কাৰণ তেওঁলোকৰ বাবে গৰ্ভনিৰোধ ব্যৱস্থা সহজলভ্য নাছিল। যিসকল সচেতন ব্যক্তিয়ে ডাক্তৰক পইচা দিব পাৰিছিল, তেওঁলোকে কিছু পৰিমাণে চিকিৎসা লাভ কৰিছিল। সেই সময়ত স্বাস্থ্য সেৱাৰ আন্তঃগাঁথনি প্ৰধানকৈ চহৰকেন্দ্ৰিক আছিল।

ষাঠিৰ দশকত ঃ

এই সময়ছোৱাত সংক্ৰমক ৰোগৰ বাবে প্ৰতিষেধক টীকাকৰণ আৰু ফলপ্ৰসূ জন্ম নিৰোধকৰ ব্যৱস্থা আছিল। এই সময়তে ৰাষ্ট্ৰীয় জনসংখ্যা কাৰ্যসূচীয়ে বন্ধ্যাকৰণৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল। প্ৰসাৰণ শিক্ষাৰ অভিগমনে পৰিয়াল পৰিকল্পনাৰ পদ্ধতিৰ প্ৰতি সচেতনতা আৰু গ্ৰহণক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছিল।

সত্তৰ দশকত ঃ

এই সময়ছোৱাত মহিলা আৰু শিশু স্বাস্থ্য উন্নতি আৰু পুষ্টিৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হৈছিল। পুষ্টিজনীয় অন্ধতা, ৰক্তহীনতা দূৰ কৰি স্বাস্থ্য সজাগতা আৰু আন্তঃগাঁথনিৰ উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰাধান্য দিয়া হৈছিল। চৰকাৰে পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীক অধিক গুৰুত্ব দিছিল।

আশীৰ দশকত ঃ

ভাৰতবৰ্ষই ১৯৮৩ চনত ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য নীতি গ্ৰহণ কৰিছিল, যিয়ে স্বাস্থ্য সেৱাৰ পৰিকল্পনা, প্ৰয়োগ আৰু পৰিদৰ্শন সুবিধা দিছিল।

- প্রসূতিৰ স্বাস্থ্য সেৱাৰ অগ্রগতি পুনৰীক্ষণ কৰা।
- স্বাস্থ্য, পৰিয়াল পৰিকল্পনা আৰু পুষ্টিৰ কাৰ্যসূচীৰ পৰিৱেশ বিশ্লেষণ কৰা।
- পৰৱৰ্তী দুটা দশকত কি ক্ষেত্রত অগ্রাধিকাৰ দিয়া হ'ব তাক চিনাক্ত কৰা।
- অগ্রাধিকাৰ দিয়া দিশত নীতি, কৌশল আৰু কাৰ্যসূচী প্রস্তুত কৰিব লাগে।

সপ্তম পৰিকল্পনাৰ সময়ছোৱাত জনসংখ্যাৰ ক্ষেত্রত এক পদক্ষেপ লোৱা হৈছিল। প্রতিষেধক টীকাকৰণৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্রদানেৰে ইয়াক সার্বজনীন কৰি তুলিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছিল। জনসংখ্যাৰ বৃদ্ধি হৈছে অষ্টম পৰিকল্পনাৰ এক গুৰুত্বপূর্ণ উদ্দেশ্য। মহিলা আৰু শিশুৰ সেৱাৰ গুণগত মান উন্নত কৰিবলৈ হেঁচা প্রদান কৰা হৈছিল। নৱম পৰিকল্পনাৰ জনসংখ্যাৰ ক্ষেত্রত থকা প্রধান উদ্দেশ্যবোৰ হৈছে— জন্ম নিৰোধক ব্যৱস্থা প্রয়োজনীয়তা পূৰ কৰা, মাতৃৰ প্রসূতিজনীত আৰু নৱজাতকৰ অকাল মৃত্যু হ্রাস কৰা যাতে জন্ম ক্ষমতা হ্রাস কৰিব পৰা যায়। ১৯৮৬ চনৰ ৰাষ্ট্রীয় শিক্ষা নীতিয়ে সৰু পৰিয়ালৰ ক্ষেত্রত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল।

১২.৪ পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ বিভিন্ন আঁচনিসমূহ

পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ ক্ষেত্রত বহুতো আঁচনি আছে। তাৰ ভিতৰত কিছুমান তলত দাঙি ধৰা হ'ল—

- **ৰাষ্ট্রীয় পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচী ঃ** ১৯৫১ চনত ভাৰতবর্ষই ৰাষ্ট্রীয় পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ ঘোষণা কৰিছিল। এই আঁচনিৰ উদ্দেশ্য আছিল জন্মৰ হাৰ হ্রাস কৰি জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ হাৰ স্থৰিৰ কৰাৰ দ্বাৰা ৰাষ্ট্রীয় অর্থনীতি সঠিক কৰি তোলা। ভাৰতৰ পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীক অগ্রাধিকাৰ দিয়া হিচাবে চিনাক্ত কৰা হৈছিল আৰু ই ১০০% কেন্দ্রীয় চৰকাৰে সাহায্য লাভ কৰিছিল।
- **ৰাষ্ট্রীয় জনসংখ্যা নীতি ঃ** ২০০০ চনৰ ৰাষ্ট্রীয় জনসংখ্যা নীতিৰ জৰিয়তে চৰকাৰে যিসকল নাগৰিকৰ জন্মৰ হাৰ সম্পর্কত মত আছে তেওঁলোকক বিনামূলীয়াভাৰে পৰিয়াল পৰিকল্পনা সেৱা আগবঢ়াই স্বাস্থ্য সেৱাৰ সুবিধা প্রদান কৰে।
- **ৰাষ্ট্রীয় গ্রামীন স্বাস্থ্য অভিযান** (National rural health mission) ঃ ৰাষ্ট্রীয় গ্রামীন স্বাস্থ্য অভিযানৰ (২০০৫-১২) দ্বাৰা সমগ্র দেশৰ গ্রাম্য অঞ্চলৰ জনসাধাৰণক বিশেষভাৱে ১৮খন ৰাজ্যক বিশেষ গুৰুত্ব দি উপযুক্ত স্বাস্থ্য সেৱাৰ সুবিধা আগবঢ়োৱা হয়। সাধাৰণতে এনে ৰাজ্যসমূহৰ জনসাধাৰণৰ স্বাস্থ্য সেৱা আৰু আন্তঃগাঁথনি দুর্বল।
- **চহৰ পৰিয়াল পৰিকল্পনা আঁচনি** (Urban family welfare scheme) ঃ ১৯৮৩ চনৰ কৃষ্ণণ আয়োগৰ পৰামর্শৰলীৰ অনুকৰণত এই আঁচনিখন আৰম্ভ কৰা হৈছিল। এই আঁচনিত প্রধান গুৰুত্ব দিয়া হৈছিল পিছপৰা অঞ্চলত স্বাস্থ্যৰ পদ সৃষ্টি কৰা। গ্রামীন স্বাস্থ্য সেৱা আঁচনিয়ে ঢুকি নোপোৱা অঞ্চলসমূহত এই আঁচনিৰ জৰিয়তে প্রতিকাৰ সেৱা, প্রাথমিক স্বাস্থ্য তথা তৎকালীন সেৱা আৰু জন্ম নিৰোধকসমূহৰ

বিতৰণ কৰা।

- **জীৱাণুমুক্ত শয্যা আঁচনি** (Strelization Beds schemes) ঃ ১৯৬৪ চনত চৰকাৰ, স্থানীয় প্ৰশাসন আৰু স্বেচ্ছাসেৱী সংগঠনৰ পৰিচালনাত চিকিৎসালয়ত জীৱাণুমুক্ত শয্যা আঁচনি প্ৰৱৰ্তন কৰা হয়, ইয়াৰ দ্বাৰা মহিলাসকলৰ তৎক্ষণিক বন্ধ্যাকৰণ, অপাৰেচনৰ সুবিধা ইত্যাদি যিবোৰ অপাৰেছন বিচনাৰ অভাৱত চিকিৎসালয়ত কৰা হোৱা নাছিল। কিন্তু পিছত প্ৰসৱোত্তৰ কাৰ্যসূচীলৈ কিছুমান বিচনাক পৰিৱৰ্তন কৰা হয়। ইয়াৰ পৰৱৰ্তী সময়ত কেৱল স্থানীয় প্ৰশাসন আৰু স্বেচ্ছাসেৱী সংগঠনৰ দ্বাৰা পৰিচালিত চিকিৎসালয়সমূহতে বিচনাসমূহ প্ৰদান কৰা হৈছিল।
- **জন্ম আৰু শিশু স্বাস্থ্য কাৰ্যসূচী** (Reproductive and child health programme) ঃ জন্ম আৰু শিশু স্বাস্থ্য কাৰ্যসূচী ১৯৯৭ চনৰ অক্টোবৰ মাহত ঘোষণা কৰা হৈছিল। ১৯৯৪ চনত কাইৰোত অনুষ্ঠিত হোৱা জনসংখ্যা আৰু বিকাশৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্মিলনত ঘোষণা কৰা মতে নতুন অভিগমনেৰে এই আঁচনি প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা দিশসমূহ আছিল-শিশু আৰু মাতৃ মংগল, পৰিয়াল পৰিকল্পনা, নতুন সংযোজন সেৱা, জন্মৰ ক্ষেত্ৰত নতুন দিশ, যৌন সংক্ৰমক ৰোগৰ চিকিৎসা ইত্যাদি।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ১ ঃ পৰিয়াল পৰিকল্পনা কাৰ্যসূচীৰ ধাৰণা দিয়ক।

.....

.....

প্ৰশ্ন নং ২ ঃ পৰিয়াল পৰিকল্পনা কাৰ্যসূচীৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যসমূহ লিখক।

.....

.....

১২.৫ পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচী প্ৰয়োগৰ প্ৰধান কৌশলসমূহ

কৌশলসমূহ ঃ

- ই অন্য স্বাস্থ্য সেৱাৰ সৈতে একত্ৰিত।
- গ্ৰাম্য অঞ্চলত হেঁচা প্ৰদান কৰে।
- দুটা শিশুৰ পৰিয়াল প্ৰচলিত হোৱা।
- ব্যৱধান ৰাখি দুটা শিশু জন্ম দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত কিছুমান পদ্ধতি অৱলম্বন কৰে।
- সৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণা ল'বলৈ পৰিয়ালসমূহৰ ঘৰে ঘৰে গৈ উৎসাহিত কৰা।
- ল'ৰা আৰু ছোৱালী উভয়কে শিক্ষাৰ বাবে উৎসাহ প্ৰদান কৰা।

- পুৰুষ আৰু মহিলাৰ বিবাহৰ বয়স ধাৰ্য্য কৰা।
- জনসাধাৰণৰ জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড উন্নত কৰা।
- পৰিয়াল পৰিকল্পনাৰ ধাৰণা অৱলম্বন কৰিবলৈ দুখীয়া জনসাধাৰণক আৰ্থিক পুৰস্কাৰ প্ৰদান কৰা।
- গণ মাধ্যমৰ বিভিন্ন আহিলাৰ যোগেদি বিস্তৃত হাৰত পৰিয়াল পৰিকল্পনাৰ বাবে সজাগতা সৃষ্টি কৰা।

১২.৫.১ ভাৰতবৰ্ষত পৰিয়াল পৰিকল্পনা প্ৰয়োগৰ কিছুমাণ সফলতা

- জন্ম নিৰোধৰ এটা বা বেছি পদ্ধতিৰ সজাগতা।
- জন্ম নিৰোধৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি।
- আধুনিক পৰিয়াল পৰিকল্পনাৰ জনপ্ৰিয় পদ্ধতি মহিলা বন্ধ্যাকৰণৰ জ্ঞান
- কনডমৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি।
- জন্ম নিৰোধৰ বড়ি সেৱন বৃদ্ধি।
- শিক্ষিতা মহিলাৰ জন্ম দিয়াৰ হাৰ হ্ৰাস হোৱা।
- উচ্চ আয় কৰা মানুহৰ মাজতো জন্ম দিয়াৰ হাৰ হ্ৰাস হোৱা।

১২.৫.২ পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীত অৰ্থ নিয়োজন

পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচী হৈছে ১০০% কেন্দ্ৰীয় অৰ্থ সাহায্য প্ৰাপ্ত আঁচনি। কেন্দ্ৰৰ পৰিকল্পনাৰ অৰ্থৰ দ্বাৰা এই বিভাগৰ আন্তঃগাঁথনি, মানৱশক্তি, পৰিয়াল সেৱাৰ অন্যবোৰ সুবিধা পূৰণ কৰা হয়। ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিয়াল পৰিকল্পনাৰ কাৰ্যসূচী কেন্দ্ৰৰ দ্বাৰা প্ৰচলিত হৈ থাকিব আৰু নৱম পৰিকল্পনাত পৰিয়াল কল্যাণৰ সকলো খৰচ কেন্দ্ৰৰ দ্বাৰা চলি থাকিব।

অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ

প্ৰশ্ন নং ৩ ঃ পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ কিছুমান দিশ উল্লেখ কৰক।

.....

.....

প্ৰশ্ন নং ৪ ঃ ভাৰতবৰ্ষত পৰিয়াল কল্যাণ কাৰ্যসূচীৰ কিছুমান কাৰ্যসূচী লিখক।

.....

.....

১২.৬ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচী পৰিয়ালৰ জীৱন ধাৰণৰ গুণগত মানদণ্ডৰ সৈতে জড়িত আৰু ই সৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণা দিয়ে।
- পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচী হৈছে জন্ম নিয়ন্ত্রণৰ পৰিকল্পনা আৰু সমগ্র পৰিয়ালৰে স্বাস্থ্যৰ কল্যাণ কৰা। ই হৈছে কেন্দ্রীয় পৰিচালিত কার্যসূচী। এই পৰিকল্পনা প্রয়োগৰ বাবে কেন্দ্রীয় চৰকাৰে ৰাজ্য চৰকাৰক ১০০% সাহায্য দিয়ে।
- পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীয়ে তলৰ দিশবোৰ অন্তর্ভূক্ত কৰে—
  (১) পৰিয়াল পৰিকল্পনাৰ তথ্য, পৰামর্শ আৰু সেৱাৰে মহিলাসকলক স্বাস্থ্য সম্মতভাৱে শিশু জন্ম দিয়াত সহায় কৰে।
  (২) মহিলাসকলক স্বাস্থ্য সম্মত প্রসৱ, প্রসৱৰ পিছত শিশু আৰু মাতৃৰ স্বাস্থ্যৰ যত্ন আৰু প্রসৱৰ আগৰচোৱা সময়ত ল'বলগীয়া চিকিৎসাৰ বাবে মহিলাসকলক শিক্ষা প্রদান কৰা।
  (৩) নৱজাতকৰ স্বাস্থ্যৰ যত্ন আৰু বেমাৰৰ প্রতিষেধক প্রদান।
  (৪) যৌন ৰোগ সংক্রমনৰ চিকিৎসা আৰু প্রতিকাৰ।
- পৰিয়াল কল্যাণ কার্যসূচীৰ প্রধান উদ্দেশ্য হৈছে জনসংখ্যা বৃদ্ধি স্থবিৰ কৰা আৰু গুণগত স্বাস্থ্য সেৱা, যেনে— শিশু আৰু মাতৃ উভয়কে প্রতিষেধক টীকা প্রদান কৰা।
  (১) স্বেচ্ছামূলকভাৱে সৰু পৰিয়ালৰ ধাৰণা গ্রহণত সুবিধা দিয়া।
  (২) ব্যৱধান ৰখা পদ্ধতিৰ ব্যৱহাৰ কৰা।
  (৩) বিবাহিত পুৰুষ মহিলাসকলক জন্ম নিৰোধক লাভৰ ব্যৱস্থা কৰা।
  (৪ গুণগত প্রসৱ বৃদ্ধি কৰি তোলা আৰু জনসংখ্যা নিয়ন্ত্রণ কৰা, জন্ম আৰু শিশু স্বাস্থ্য কার্যকৰী, প্রত্যেক ৰাজ্যতে সাম্প্রদায়িক প্রয়োজন ভিত্তিকভাৱে প্রয়োগ কৰা।

১২.৭ অধিক জানিবলৈ

1 V. Krishnamacharyulu, School Management and System of Education, Neelkamal Publication Pvt. Ltd.
2 S.K. Nanda, Population Education, DOABA HOUSE, Delhi.